

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Вишинської Алли Юріївни на тему: «Облікове забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному скотарстві», представленій на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування зі спеціальності 071 Облік і оподаткування

У результаті розгляду, опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційного дослідження, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації Вишинської Алли Юріївни, а також за підсумками проведеного міжкафедрального семінару, визначено наступне:

Актуальність теми досліджень і отриманих результатів. Молочне скотарство відіграє ключову роль у продовольчій безпеці України, однак сучасні економічні реалії та воєнні дії створюють значні виклики для цієї галузі. З метою збереження та розвитку молочного виробництва необхідні комплексні наукові дослідження. Результати таких досліджень дозволять розробити ефективні заходи підтримки виробників молока, стабілізувати ринок та забезпечити населення якісними молочними продуктами.

Усе більше виробників усвідомлюють важливість екологічно чистого виробництва і переходять на органічні методи господарювання. Споживачі все частіше віддають перевагу молоку та молочним продуктам, виробленим в умовах органічного виробництва. Виробники, у свою чергу, прагнуть задовольнити цей попит, пропонуючи сертифіковану продукцію, дотримуючись високих стандартів виробництва.

Ефективне управління витратами в молочному скотарстві неможливе без якісної інформації. Ключовим джерелом такої інформації є бухгалтерський облік.

Облік витрат у молочному скотарстві – це багатогранний процес, який має низку особливостей. Існуюча система обліку не завжди відповідає сучасним вимогам управління та не враховує новітніх технологій та економічних умов, що впливають на виробництво молочної продукції.

Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дисертація виконана в рамках науково-дослідної роботи Вінницького національного аграрного університету та прикріплена до ініціативної тематики «Удосконалення обліку та оподаткування суб'єктів господарювання в умовах сучасних концепції управління та глобальних викликів», яка затверджена в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ) з присвоєнням державного реєстраційного номера (0122U201989), що підтверджує актуальність та

важливість обраної теми та проведених досліджень.

У межах наукової тематики дисертантом розроблено пропозиції з удосконалення методики облікового забезпечення управління витратами галузі молочного скотарства. Запропоновано форми первинних документів для обліку витрат органічного виробництва галузі, систему внутрішньої звітності про витрати.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що впровадження розроблених методичних підходів облікового забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному скотарстві дасть можливість задовольнити потреби управління підприємств галузі у своєчасній, достовірній, системній інформації про витрати виробництва для прийняття ефективних управлінських рішень. Основні результати проведених досліджень, що характеризують наукову новизну й особистий внесок автора, представлено у таких положеннях:

вперше:

- розроблено методику облікового відображення нетелей в складі незрілих довгострокових біологічних активів тваринництва, що дозволить об'єктивно відображати вартість необоротних активів у фінансовій звітності суб'єкта господарювання;

удосконалено:

- теоретичні засади формування категоріального апарату, пов'язаного з обліком витрат основного виробництва; запропоновано авторське визначення категорії «витрати» та «основне сільськогосподарське виробництво» з метою забезпечення наукової обґрунтованості, систематизованості та порівнянності досліджень, а також їх практичного застосування;

- систему обліку витрат галузі молочного скотарства та номенклатуру статей обліку витрат, зокрема для органічного виробництва, які дозволяють отримувати систематизовану інформацію про витрати в розрізі, необхідному для управління ними на різних рівнях;

- організаційну систему управління ефективністю виробництва; запропоновано розділити виробничий процес галузі молочного скотарства на окремі бізнес-процеси; сформовано систему КПЕ виробничих бізнес-процесів для підприємств молочного скотарства, що дозволить оцінити результати кожного бізнес-процесу та підприємства в цілому;

- внутрішні регламенти організації управлінського обліку витрат у молочному скотарстві (розроблено проект Положення про організацію управлінського обліку на підприємстві та додатки до нього), застосування яких на практиці є ключовим кроком до внутрішнього регулювання формування інформаційних потоків про витрати основного виробництва для прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

- систему оплати праці виробничого персоналу, засновану на досягненні

КПЕ, розроблених для кожного виробничого бізнес-процесу (розроблено референтну модель встановлення особистої відповідальності працівників та систему оцінки їхньої ефективності), що дозволить об'єктивно оцінити внесок кожного працівника у загальний результат та пов'язати його заробітну плату з досягнутими показниками.

- методику калькулювання собівартості продукції молочного скотарства (запропоновано методичні прийоми розподілу загально-виробничих витрат та визначення нормальної потужності підприємств галузі; запропоновано методику розрахунку собівартості за релевантними витратами; витратами що мають найбільшу питому вагу (кормова собівартість); повними виробничими витратами), що дозволить приймати обґрунтовані рішення щодо оперативного управління витратами, їх оптимізації, ціноутворення;

- систему внутрішньої звітності про витрати для підприємств галузі молочного скотарства (створено форми внутрішньогосподарської звітності: Відомість розподілу загальновиробничих витрат галузі тваринництва, Звіт про кормову собівартість продукції тваринництва, Звіт про виробничу собівартість продукції основного стада великої рогатої худоби (ВРХ), Звіт про виробничу собівартість приросту та живої маси по групі тварин та форми внутрішньої звітності для відображення втрат та вигод за виробничими бізнес-процесами), впровадження яких в цілому допоможе забезпечити оперативною інформацією користувачів;

- форми первинних документів для обліку витрат органічного виробництва галузі молочного скотарства, що потребують особливого контролю відповідно до вітчизняного законодавства та стандартів Європейського союзу (ЄС), застосування яких на практиці дозволить забезпечити ефективний контроль за дотриманням законодавчих норм та стандартів, щодо провадження органічного виробництва;

дістали подальший розвиток:

- теоретичні основи обліку виробництва органічної продукції молочного скотарства, які враховують унікальні особливості виробництва органічної продукції галузі та сприяють визначенню шляхів вдосконалення облікової системи і забезпеченню суворого дотримання стандартів органічного виробництва;

- запропоновано методику розрахунку чистого економічного ефекту кожного виробничого бізнес-процесу у молочному скотарстві, застосування якої дозволить оцінити їх вплив на фінансові результати діяльності, оптимізувати бізнес-процеси та їх витрати і використовувати цю інформацію для розробки стратегій.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці пропозицій з удосконалення організації та методики бухгалтерського забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному

скотарстві. Одержані автором результати дисертаційного дослідження та розробки впроваджено у практичну діяльність: наукові розробки за тематикою дисертаційного дослідження впроваджено у навчально-методичний процес та наукову роботу Вінницького національного аграрного університету (довідка № 01.1.-59-1401 від 13.12.2023 р.). Пропозиції щодо формування облікової політики управлінського обліку та методики калькулювання собівартості продукції молочного скотарства для інформаційного забезпечення оперативного управління прийняті у практичній діяльності Агропромислового науково-виробничого підприємства «Візит» (довідка № 436 від 24.09.2024 р.). Пропозиції щодо документування витрат виробництва та отримання продукції молочного скотарства, номенклатури обліку органічного скотарства, номенклатури статей обліку витрат, що сприятимуть прийняттю ефективних управлінських рішень на рівні агроформувань, рекомендовано для використання в роботі сільськогосподарських підприємств Департаментом агропромислового розвитку Вінницької обласної військової адміністрації (довідка №01.1-27/2240 від 29.12.2023 р.). Впроваджено пропозиції у господарську діяльність сільськогосподарського виробничого кооперативу «Вівсяницький» (довідка №138 від 07.09.2023 р.) щодо організації управлінського обліку витрат основного виробництва у молочному скотарстві. Розроблено пропозиції щодо методики матеріального заохочення працівників за досягнення ключових показників ефективності виробничих бізнес-процесів у приватному сільськогосподарському підприємстві «Агрофірма Нападівська» (довідка №258 від 11.10.2024 р.).

Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно, та повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Основні положення дисертаційної роботи Вишинської А.Ю. опубліковано в 4 статтях у наукових фахових виданнях України категорії «Б», що включені до міжнародних наукометричних баз (4 наукові праці загальним обсягом 3,63 ум. друк. арк., автору належить 1,47 ум. друк. арк.) та 1 статті в інших виданнях (0,7 умовн. друк. арк.).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б», включених до міжнародної наукометричної бази даних (Index Copernicus)

1. Іщенко Я. П., Вишинська А. Ю. Сучасний стан молочного скотарства в Україні. *Ефективна економіка*. 2023. № 7. 17 с. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.7.51>. (друк. арк. 0,72, особисто автором проведено аналіз показників стану молочного скотарства в Україні та окреслено особливості традиційних

та органічних систем виробництва продукції молочного скотарства – друк. арк.0,36).

2. Іщенко Я. П., Вишинська А. Ю. Сутність і класифікація витрат основного виробництва у молочному скотарстві. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 2. С. 73-89. DOI: 10.37128/2411-4413-2023-2-5. (друк. арк. 1,01, особисто автором узагальнено дослідження категоріального апарату щодо визначення понять «витрати» та «основне виробництво»; узагальнено класифікацію витрат та запропоновано групування загальновиробничих витрат галузі молочного скотарства залежно від обсягу виробництва з метою їхнього подальшого розподілу й включення до собівартості продукції. – друк. арк.0,51).

3. Іщенко Я. П., Вишинська А. Ю. Організаційні особливості побудови обліку витрат органічного молочного скотарства. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.52>. (друк. арк. 0,6, особисто автором визначено вплив організаційно–технологічних особливостей біологічних перетворень в органічному молочному скотарстві на побудову системи обліку витрат та пропоновано номенклатуру статей обліку витрат виробництва органічної продукції молочного скотарства – друк. арк.0,3).

4. Іщенко Я. П., Вишинська А. Ю. Облікова інформація в системі управління витратами молочного скотарства. *Управління змінами та інновації*. 2023. № 8. С. 11-16. DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2023-8-2>. (друк. арк. 0,6, особисто автором запропоновано авторське визначення поняття «управління витратами»; проаналізовано взаємозв'язок функцій управління та функцій обліку, виокремлено сурядну управлінську функцію – друк. арк.0,3).

Інші видання, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Вишинська А. Ю. Організація управлінського обліку витрат у практиці підприємств галузі молочного скотарства. *Наукові перспективи*. 2024. № 6 (48). 12 с. DOI: 10.52058/2708-7530-2024-6(48)-351-362. (друк. арк.0,7).

Матеріали конференцій

1. Vyshynska A. Accounting as a management tool in dairy farming. *Економіка, фінанси, облік та управління: нові виклики та стратегії розвитку*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 30 листопада 2024 р. Кропивницький: ЦФЕНД, 2024. С. 35.

ВИСНОВОК

Дисертація Вишинської Алли Юріївни на тему: «Облікове забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному скотарстві», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 Облік і оподаткування, є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблеми і містить оригінальні підходи

до вирішення теоретичних і практичних завдань, щодо облікового забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному скотарстві.

Наукові положення, що знайшли відображення в дисертації, є обґрунтованими, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, істотний перелік узагальнених, систематизованих та опрацьованих автором фундаментальних робіт вітчизняних та зарубіжних учених і фахівців із питань облікового забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному скотарстві. Робота виконана державною мовою.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені дисертантом наукові завдання вирішені повністю, мету дослідження досягнуто. Основні положення дисертації містять елементи наукової новизни. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам. Наукові положення, висновки і рекомендації повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача відображені основні положення дисертації.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю науковою та практичною цінністю здобутих результатів, дисертація Вишинської Алли Юріївни на тему: «Облікове забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному скотарстві» відповідає спеціальності 071 Облік і оподаткування, освітньо-науковій програмі «Облік і оподаткування», вимогам пп. 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам наказу МОН від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Дисертація Вишинської Алли Юріївни на тему: «Облікове забезпечення управління витратами основного виробництва у молочному скотарстві» може бути рекомендована до подання у разову спеціалізовану вчену раду на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 07 Управління та адміністрування зі спеціальності 071 Облік і оподаткування.

**Голова міжкафедрального семінару,
факультету обліку, фінансів та
аудиту, доктор економічних наук,
професор, професор кафедри обліку і
оподаткування**

**Вінницького національного
аграрного університету**

Наталія ПРАВДЮК

*Людмила Пrawdюк Н.Л. засвідчую
власний секретар*

Тетяна Юрчанюк